

Vychovávať srdcom i rozumom

Našou občianskou povinnosťou je navzájom sa povzbudzovať pri hľadaní trvalých duchovných hodnôt, pri pestovaní mravných kvalít a odborných schopností nielen nás samých, ale najmä našej mládeže.

V rodinách nesmie prevládať bezbrehý jednostranný konzumný prístup, bez masívnej základne zodpovednej práce a zmysluplných zásluh na materiálnej i myšlienkovvej ľudskej tvorivosti. V našich školách by sme nemali pripustiť, aby sa poznatková báza trvale uprednostňovala pred intelektuálnymi schopnosťami, duchovnými kvalitami a mravnými postojmi.

Základom mravnosti je zodpovednosť. Zodpovednosť pred úžasným vesmírnym poriadkom, pred životom ako vyšším javom, pred rozumom a slobodnou vôľou, ktoré nás oslovujú v našom svedomí. Ľudské svedomie chápeme ako odozvu večných zákonov, ako vnútornú kontrolu a výzvu, aby si človek slobodne zvolil pravdu a dobro.

Dôležitým cieľom výchovy je mravné zdokonalenie človeka, rozvinutie jeho telesných i duchovných schopností a príprava na hľadanie zmyslu života. V rodinách, na pracoviskách, v školách i v spoločenských inštitúciách máme robiť neustále pokusy o zosúladenie praktického života s vlastným svedomím.

Medzi naše prvoradé povinnosti patrí správna orientácia v spleti faktov, javov a názorov, rozvíjanie múdrosti ako spojenia rozumu s mravnosťou v súlade s odvahou i rozvahou. Presviedčajme ostatných preukázanými vedomosťami a mravnými kvalitami, spravodlivosťou a neústupnosťou voči zlu a násiliu. Pre humánnu civilizáciu sme povinní pripravovať spravodlivý systém trvalých hodnôt, odhaľovať poriadok láskavej ľudskej spolupráce, uskutočňovať výchovu a vzdelávanie cez srdce i rozum spojením tolerancie so zásadovosťou, láskavosti s dôslednosťou, obetavosti s nezištnosťou. Potrebujeme zvýšiť dôveru vo vlastné schopnosti a posilniť možnosti dosahovať šťastnejšiu budúcnosť. Prestaňme zatajovať pravdu, zneužívať moc a podceňovať plnohodnotné pravdivé informácie. Bez spravodlivosti sa nezrodí a neudrží v našom okolí ani ľudská sloboda, ani spoločenské právo.

Viete si predstaviť výchovu bez morálnych ideálov, ľudskej zodpovednosti a praktických zásad vzájomnej spolupráce? Domov i škola nie sú len nábytkom a technikou zapratanými budovami, ale sú aj hlbokými ľudskými vzťahmi medzi rodičmi a ich deťmi, učiteľmi a ich žiakmi. Majú byť obojstrannou komunikáciou medzi účastníkmi výchovy a vzdelávania, spoločne prežitým podielom na radoostiach i starostiach pri poznávaní sveta, v ktorom žijeme.

Spoločenská i morálna obroda aj materiálno-technická obnova občianskej spoločnosti je nevyhnutnou podmienkou jej rastu v humanite i v demokracii. Máme pritom viac slúžiť, ako vládnuť, ale aj viac nezištne pomáhať obetavou vzájomnou spolupracou. Musíme byť ochotní obetovať sa pre svoje poslanie i povolanie. *Pracujte, aby ste udržali krok so zemou a s dušou zeme, lebo nepracovať znamená stať sa cudzincom v čase a vystúpiť z brehu života, ktorý vznešene a v hrdej pokore smeruje k nekonečnu,* naznačil nám básnik **Kahlil Gibran**.

Výchovnovzdelávacia práca je všeobecná láska, ktorú sme urobili viditeľnou. Buďme obetaví svojou skromnosťou, buďme spravodliví svojou nezištnosťou. Možno zostaneme zapísaní hlboko v mysliach nielen našich blízkych.

(Dušan Jedinák)

